

Lekcja 1

1 października

Koniec

Tekst biblijny: Hi 42,10; 1 Kor 4,5; Hi 14,14.

Cele lekcji

Poznanie: Podejście do *Księgi Hioba* od strony jej szczęśliwego zakończenia i dojście do świadomości, że na sądzie ostatecznym i po zmartwychwstaniu dzieci Boże czeka szczęśliwe zakończenie.

Odczucie: Docenienie rzeczywistości życia, w której nie wszystko kończy się szczęśliwie na tym świecie, ale Bóg w swoim czasie wszystko naprawi.

Działanie: Przyjęcie zmiany serca w swoim życiu jako sposobu, w który Bóg prowadzi do szczęśliwego końca.

Plan nauczania

I. Poznanie: Oczekiwanie szczęśliwego zakończenia.

A. Jak Bóg przywrócił szczęście Hioba pod koniec jego życia? Czy było to pełne odrodzenie? Wyjaśnij swoją odpowiedź.

B. Czy możemy mówić o jakimkolwiek szczęśliwym zakończeniu żyjąc na tym świecie? Dlaczego tak albo dlaczego nie?

II. Odczucie: Odniesienie się do nieszczęśliwych zakończeń.

A. Jak odnosimy się do nieszczęśliwych zakończeń w naszym życiu, kiedy wszystko źle się układa, gdy umierają nasi najbliżsi, tracimy pracę czy przeżywamy tragedię rozvodu?

B. Jak możemy pomóc innym, gdy spotykają ich nieszczęśliwe zakończenia?

III. Działanie: Przyjęcie prawdziwej zmiany serca.

A. Jakiej zmiany doświadczył Hiob wskutek cierpienia, które przeżył?

B. Jak działa prawdziwa zmiana serca?

Podsumowanie: Podchodzimy do *Księgi Hioba* od końca, który jawi się jako historia ze szczęśliwym zakończeniem. Choć prawdą jest, że Bóg może obrócić tragedię w coś dobrego, to jednak nie zawsze to czyni. Tak więc ostateczny punkt *Księgi Hioba* to nie odrodzenie jego ziemskiego majątku, ale zmiana serca, jakiej doświadczył Hiob i jakiej my także możemy doświadczyć.

Cykl nauczania

Etap 1 - Motywowanie

Tekst biblijny: Hi 42,10

Kluczowa koncepcja duchowego rozwoju: Ludzka natura, podobnie jak całe stworzenie pragnie odrodzenia. Choć na tym świecie zdarza się czasem pełne czy częściowe odrodzenie z cierpienia, to jednak Bóg ma dla nas większe plany - wieczne odrodzenie. To odnowienie może nastąpić jedynie wtedy, gdy pozwolimy Bogu zmienić nasze serce.

Tylko dla nauczyciela: Gdy ważymy odrodzenie Hioba opisane pod koniec księgi, możemy dojść do wniosku, że jego cierpienie się opłaciło (Hi 1,2-3; 42,12-13) - z siedmiu do czternastu tysięcy owiec, z trzech do sześciu tysięcy wielbłądów, z pięciuset do tysiąca wołów i tyleż osłów. W każdym przypadku Bóg podwoił majątek Hioba (z wyjątkiem dzieci - siedmiu synów i trzech córek). Jednak choć *Księga Hioba* kończy się opisem materialnego odrodzenia, to jednak przedstawia odrodzenie to jako dodatek do wewnętrznej przemiany serca Hioba opisanej w wcześniej w ostatnim rozdziale (Hi 42,1-9). W świetle tego faktu powinniśmy upewnić się, że nie czytamy ostatniego rozdziału *Księgi Hioba* tylko z materialnego punktu widzenia.

Otwarcie dyskusji: Wszyscy lubimy szczęśliwe zakończenia. W rzeczy samej coś w głębi naszej natury pragnie dobra we wszystkim, co dotyczy życia. Ileż razy, gdy zaczynamy czytać powieść, po kilku rozdziałach natychmiast sięgamy do ostatniego rozdziału, by dowiedzieć się, co stanie się z głównym bohaterem? Niektórzy wiążą nasze pragnienie szczęśliwego zakończenia ze sprawami społeczno-ekonomicznymi. Na przykład, ludzie żyjący w społeczeństwie zubożonym wskutek kryzysu ekonomicznego, nie mający perspektyw na lepszą przyszłość, marzą o lepszym świecie. Z chrześcijańskiej perspektywy to pragnienie można połączyć ze świadomością utraconego raju i nadzieją na nowy świat, w którym nie będzie więcej łez, smutku i śmierci (Ap 21,4).

Czy realistyczne jest oczekiwanie szczęśliwych zakończeń w tym świecie? A może jest to tylko nierealistyczne, eskapistyczne podejście do marności tego świata? Omów to zagadnienie.

Etap 2 – Badanie

Tylko dla nauczyciela: Studium tej lekcji nie zaczyna się tak, jak można się spodziewać w przypadku studiowania księgi biblijnej. Nasze studium nie zaczyna się od wprowadzenia do księgi, jej autorstwa, daty powstania, głównych wątków itd. Zamiast tego odważnie przechodzimy od razu do zakończenia księgi, aby w ten sposób uzyskać dobre spojrzenie na ogólny temat, a mianowicie to, jak Bóg zmienia nas i (czasami) także okoliczności naszego życia.

Skupiając uwagę na odrodzeniu Hioba jako punkcie wyjścia, musimy patrzeć na zdumiewająco pozytywny wynik jego cierpienia. Jednocześnie musimy sobie uświadomić, że w tym świecie nie każde cierpienie kończy się odrodzeniem. Odrodzenie Hioba jest raczej typem ostatecznego Bożego odrodzenia na nowej ziemi, zależnego od zmiany serca, a nie tylko od zmiany okoliczności.

Komentarz biblijny: Boże panowanie jest jednym z najważniejszych wątków ostatnich rozdziałów *Księgi Hioba* (Hi 38—41), a przedstawione zostało w obrazach zaczerpniętych z przyrody. Nie odpowiadając na przyczyny cierpienia Hioba, Bóg przedstawiony jest jako miłujący, a jednocześnie majestatyczny, panujący nad swoim stworzeniem. Tak więc Hiob musiał uznać Boga jako swego Stwórcę. To uznanie doprowadziło do wielkiej zmiany i odrodzenia, jakie nastąpiło w sercu Hioba.

I. Poznanie Boga (przeczytaj Hi 42,2-6).

W początkowych wersetach ostatniego rozdziału (Hi 42,2-3) Hiob pięciokrotnie nawiązuje do zrozumienia, wiedzy i rady, co wskazuje, że doszedł do pełniejszego zrozumienia tego, kim jest Bóg i jak odnosi się do swojego stworzenia. Nawet jeśli kwestionujemy Boga - a Bóg nigdy nie skrytykował za to Hioba - w końcu, jak Hiob, musimy dojść do wniosku, że mówimy o czymś, czego nie rozumiemy (Hi 42,3b, por. Prz 16,9). Skrucha Hioba w następnym wersecie nie jest ani spóźnionym wyznaniem winy, ani poparciem teologii odpłaty wyznawanej przez jego przyjaciół, ale raczej odwołaniem wcześniejszych twierdzeń przeciwko Bogu. Hiob jako ograniczone stworzenie oddaje cześć Bogu uznając nieskończoną mądrość Jahwe (zob. Rdz 18,27).

Do rozważenia: Rozważając twoje życie, kiedy w największym stopniu poznałeś Boga? Dlaczego tak się składa, że zdarza się to najczęściej w czasie cierpienia i smutku?

II. Teologia odpłaty (przeczytaj Hi 42,7-10).

Powierzchniowa lektura ostatniego rozdziału *Księgi Hioba* może prowadzić do przekonania, że ostatecznie wygrała teologia odpłaty: Hiob nie zgrzeszył, a Bóg w końcu uznał ten fakt i w ramach odpłaty przywrócił Hiobowi wcześniejszy majątek, a nawet podwoił go (Hi 42,10). Wygląda na to, że przyjaciele Hioba mieli rację - źli cierpią za grzechy, a sprawiedliwi triumfują w swojej sprawiedliwości, nawet jeśli trzeba poczekać na Boży wyrok. Sprawa skończona.

Teologia odpłaty to niebezpieczny sposób myślenia, ale pojawia się zawsze, gdy ludzi spotykają nieszczęścia. Zakłada ona bezpośrednie powiązanie między postępowaniem człowieka a działaniem Boga. Jeśli jesteśmy dobrzy, dostajemy błogosławieństwa; jeśli jesteśmy źli, Bóg nas ukarze. Taką teologię wyznawali przyjaciele Hioba - Elifaz, Bildad i Sofar - i usiłowali ją wmówić Hiobowi, a on odważnie bronił się przed tym. Musimy sobie uświadomić, że taka teologia ukazuje Boga jako przewidywalne bóstwo, które postępuje według ustalonych formuł, a więc ignoruje Jego suwerenną władzę i sugeruje, że jest On podatny na ludzkie manipulacje. Takie myślenie mogłoby się wydawać usprawiedliwione, gdyby nie to, że pod koniec *Księgi Hioba* tego rodzaju wypaczone teologia została stosownie osądzona: „Nie mówiliście prawdy o Mnie, jak sługa mój, Hiob” (Hi 42,8 BT).

Bóg w swej mądrości uczynił wszystko, by żaden ślad tej zwodniczej teologii wymyślonej przez ludzi nie pozostał po zakończeniu księgi. Dlatego przemówił wprost i dość surowo do przyjaciół Hioba. Jednak dał im także szansę poprawy. Sprawiedliwy Hiob wstawił się za swoimi błędzącymi przyjaciółmi, a jego odrodzenie zależało od tego wstawiennictwa (Hi 42,9-10). Jego głęboka przyjaźń z Bogiem i wiedza o Nim przełożyły się na błogosławieństwo w jego relacjach z ludźmi.

Do rozważenia: Jak czuli się przyjaciele Hioba po zakończeniu historii opisanej w księdze? Czy Bóg był zbyt surowy oceniając ich teologię? Dlaczego tak albo dlaczego nie?

III. Trzy córki Hioba (przeczytaj Hi 42,13-15).

Komentatorzy biblijni od wieków zastanawiają, dlaczego trzy córki, które urodziły się Hiobowi po jego odrodzeniu, zostały wymienione z imienia, w przeciwieństwie do siedmiu synów. Niektórzy próbowali alegorycznie łączyć dziesięcioro dzieci Hioba z Dziesięciorgiem Przykazań (trzy pierwsze reprezentowane przez córki, a siedem ostatnich - przez synów); inni widzieli w trzech córkach Hioba symbol Trójcy. Sugerowano także eschatologiczne znaczenie imion trzech dziewcząt. Np. Jemima znaczy „dzień pod dniem” lub „gołębica” i wskazuje na dzień zmartwychwstania lub Ducha Świętego. Kesja to aromatyczna kora strączyńca, co przypuszczalnie nawiązuje do „Pomazańca”, Mesjasza. Kerenhappuch znaczy „rozek antymonu”, kolorowego proszku używanego do makijażu oczu,

zazwyczaj przechowywanego w rogu, co eschatologicznie może wskazywać na piękno i obfitość życia wiecznego.

Choć wszystkie biblijne imiona mają jakieś znaczenie, to jednak przypuszczalnie lepiej trzymać się z daleka od duchowych spekulacji. Niemniej wymienienie z imienia córek Nowego, podkreślenie ich wyjątkowego piękna oraz uwzględnienie ich w prawie dziedziczenia (zob. Lb 36) wskazują na fakt, iż historia Hioba nie jeden raz łamie nasze oczekiwania i konwencje. Jak przyjaciele Hioba nie mieli racji w swoim zrozumieniu Boga, tak teraz nie tylko synowie Hioba, ale także, a nawet przede wszystkim, jego córki uczestniczą w jego dziedzictwie. Tak więc dziedzictwo Hioba jest uniwersalne. Trzy piękne córki Hioba sprawiają, że narracja księgi rozciąga się poza to, czego moglibyśmy się spodziewać, tak jak odpowiedź Boga wykracza poza teologię odpłaty.

Do rozważenia: Jakie są twoje ustalone poglądy o Bogu i twoja osobista teologia, które powinny zostać przemyślane i zmodyfikowane?

Etap 3 - Zastosowanie

Tylko dla nauczyciela: Teologia odpłaty jest pułapką, w którą łatwo wpaść. Tak często czynimy uproszczone skojarzenia między ludzkim cierpieniem a Bożą karą. Jako nauczyciele musimy zwrócić uwagę na ten częsty błąd.

Pytania do przemyślenia i zastosowania:

1. Dlaczego wiara w teologię odpłaty jest tak kusząca w praktyce życia?
2. Co możesz zrobić w twoim zborze i lokalnej społeczności, by głosić prawdziwą religię serca?

Etap 4 - Tworzenie

Tylko dla nauczyciela: *Księga Hioba* jest bardzo praktyczna, jako że nawiązuje do uniwersalnego doświadczenia cierpienia.

Zajęcia w klasie i indywidualne:

1. Przyjrzyjcie się pięknu stworzenia oglądając fotografie lub film przyrodniczy. Możecie także wybrać się na spacer na łono przyrody. Pomyślcie o majestacie Boga i Jego władzy nad wszechświatem.
2. Przedstawcie przykłady odrodzenia. Ilustracją odrodzenia może być wyremontowany dom, odnowiony obraz, pacjent odzyskujący zdrowie itp. Porównajcie je z odrodzeniem Hioba.